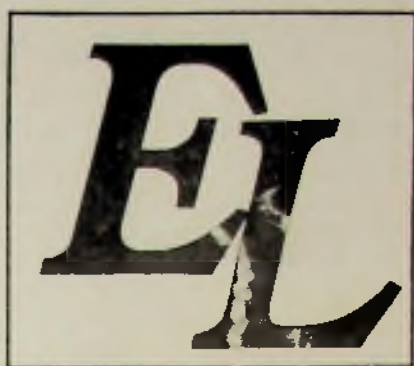


Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254



GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 22. DEZEMBER 1973 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0103 • Nr. 51-52

Podt'atá bříza - aneb sovětský Ježíšek

Přistáho roku se na americkém trhu objeví — sovětská osobní auta, licenční fiatky, vyráběné v mladém ruském městě Togliatti. Jmenují se Žiguli, ale pro americký jazyk — aby se nezdámali — dostaly jednodušší jméno „Lada.“ Jde o vůz střední velkosti, čtyřdvéřový, se spotřebou asi 28 mil na galon benzínu. Řízení bude buďto standardní čtyřrychlostní nebo automatické — to podle vkusu amerického zákazníka. Cena nepřesáhne čtyři tisíce dolarů. (Pozvánka: ruského občana stojí Žiguli doma deset tisíc dolarů, valutového cizince 1.800).

Americká firma Satra, která tento nejužší ruská-americký obchod sjednává, objednala pro příští rok ke čtyřem tisícům Ladů a plánuje jich už deset tisíc v roce 1977. Miní, že prodej bude hotová hrozinka: každý Američan se přece bude chtít vytohnout, že on první ve svém čínáku, ulici, čtvrti, městěku jezdí sovětským autem, že toliko konkrétně přispívá osobním podílem ke svaté ideji dítěte.

Nakolik je tento obchodní optimismus oprávněný, ukáže praxe. Fakt je, že v západoevropských zemích se Žiguli prodává celkem dobře a že tam konkuruje nejen japonským vozům, ale i mateřskému italskému Fiatu.

Ostatné: kdopak by nechtěl posloužit dobré věci? Dolarů za Ladu jistě pomohou zvýšit celkovou úroveň sovětských lidí, není-li pravda? Čili: kupte sovětské auto, pozvednete ušlápnutého sověťáka. (Podobně: prodejte Rusku obilí, pomůžete tam zahnat hlad...)

Je to tak? Neú. Z valutového obchodování Moskvy nemá užitek sovětský člověk, ale jen sovětský stát, což není nupřsto věc totožná, ba ani příliš blízká. Jak konkrétně poměr v rovenici: americký dolar — sovětský občan vypadá, dokazuje nejnovější vládní nařízení Krendu, které dostávají sovětské občany k Novému roku, čili pod stromček ruských vánoček. Na dluh jím to porstný děda Mráz — bydliště Sibiř — a je to nadílka všelky ledová. Týká se lidí, kteří dostávají ze západu peněžité dary od příbuzných, ale v široké praxi se vlastně týká všech.

Sovětská zahraničně-obchodní banka přestává prvním ledem 1976 vyměňovat poškozené valuty (jedná se v devětadevadesát procentech o americké dolary) za poškozené podobné tuzemské, které platí ve valutových prodejnách Berjuzka (břízka). Bude je tedy vyměňovat za obyčejné ruble a to v oficiálním kurzu. Berjuzkové poškozenky se všude po Rusku prodávaly na černém, ale oficiálními kruhy jako neriděném trhu za šestinásobek normálního výměnného kurzu. V Berjuzkách si sovětské občany mohli koupit zboží, které by jinak ani neviděli a tak vlastně si poněkud zvyšovali svou dosti ponurou úroveň nákupů lepších potravin, slušnějšího oblečení a téměř luxusních předmětů.

Berjuzka se tedy teď sovětskému občanu uzavírá a zůstává výlučným nákupním střediskem valutového cizince. Její existence ostatně nebyla dlouhá. Dávno po té, co Polsko mělo svoje valutové prodejny a kdy už i v Československu fungoval Tuzex, sovětská vláda prohlásila, že její občan je příliš hrdý, než aby přijímal ze západu nějaké milodary. Došla prostě fakt byl ten, že aby mohl existovat valutový obchod a tedy přístup západních valut od socialistické země, muselo nejprve dojít k vymezení toho, aby se občan té země přestal bát přiznat, že má na západě příbuzné. Jakmile dala sovětská vláda příkaz: „ale ano, proč ne, proč by ruští lidé nemohli písemně kontaktovat své příbuzné na západě“ — vyrazilo se těch kontaktů na statistice a jim vzápětí následovalo zřízení — království — valutových prodejen Berjuzka.

Teď se tedy pro sovětské občany Berjuzka mění ve vyhledávací prouti. Vláda ei, že západní příbuzný bude svou peněžitou podporu posílat do SSSR dle, že dolarů nebude, že tedy se svým občanovi klidně může odebrat i tu jedinou možnost (Pokrač. na str. 4)

JAKÁ DIPLOMACIE?

Hlavní politickou událostí posledních dnů ve světě se stal boj tří skupin v „liberalizované“ Angole, bývalé portugalské kolonii, o moc. A svět již snad ani není příliš překvapen, že v pozadí tohoto boje o tzv. svobodu Angoly je opět Sovětský svaz, který, jak tamní vývoj dokazuje, se na tuto situaci připravoval již delší dobu dopravou nejenom značného množství materiálu válečného, ale i lidského — at' ve formě bojovníků „poradců“ ze Sovětského svazu nebo pětitisícové bojující armády z komunistické Kuby.

Dnešní situace v Angole je posledním a jasným dokladem agrese a dobyvatelské a provokační politiky Sovětského svazu bez jakýchkoli ohledů na mírovou stabilizaci ve světě, o které tolik ho-

voří v rámci své diplomacie — aby na druhé straně, násilím a zbraní se pokoušel o nejnemravnější kolonizaci moderního stylu.

A když jsme již u slova diplomacie, nemůžeme se nezmínit o tom, jaké stanovisko v nynější situaci v Angole zaujímá Amerika a jaké důsledky z ní vyvodila.

V prvé řadě, jasně nade vše je, že Sovětskému svazu se opět jedná o získání další základy pro jeho mocenské zájmy ve světě. Na nynější situaci se připravoval dlouhou řadu měsíců ve všech směrech. A co svobodný svět a hlavně Amerika? Podle příslušných zpráv podporuje dvě ze tří nyní existujících angolských frakcí v odporu proti komunistickým armádám. Obě jsou podporovány i z Jižní Ameriky a dobrovol-

níky z Portugalska. Amerika pak, aby zbránila uchvácení cenné světové základny Sovětským svazem, dodává válečný materiál, údajně prozatím v rozsahu 25-30 milionů dolarů. Třetí angolská frakce je ta, která má plnou podporu komunistického světa.

Proti americké pomoci protestoval vedoucí oddělení ministerstva zahraničí USA pro africké záležitosti Nathaniel Davis, a doporučoval řešení „diplomatické“. Poté, když jeho doporučení nebylo vzato v úvahu, jak zahraničním ministrem tak prezidentem, resignoval. Co slovem „diplomaticky“ měl pan Davis na mysli, jako odborník-diplomat v době, kdy Angola, dik sovětským zbraním a armádám byla na nejlepší (Pokrač. na str. 4)

NÁTĚR ZVANÝ UVOLNĚNÍ

Americký deník New York Times přinesl v těchto dnech referát o situaci západních korespondentů v zemích komunistického bloku. Napsal jej nynější bělehradský dopisovatel listu Malcolm Browne.

Autor článku podotýká, že ačkoliv se v posledních letech se západními novináři zachází v komunistických zemích slušněji, je jejich práce právě tak obtížná jako v době studené války.

„Západní dopisovatel už nežije ustavičně ve strachu před zatčením a žalářováním. Přímá cenzura zmizela. Také provokace, vydírání a podobné akce proti západním novinářům z valné části skončily. Západoevropští a američtí dopisovatelé jsou sice stále ještě občas sledováni tajnými, zřejmě však víc pro odstrašení než z jiných důvodů. Mnozí západní dopisovatelé zjistili, že jejich telefon je aspoň občas odposloucháván a jejich kanceláře, byty a někdy i auta mají

skrytá odposlouchávací zařízení. Při výjezdu z komunistické země jsou západní novináři i dnes ještě občas podrobováni přísné kontrole a jejich poznámky jsou otažovány tajnou policií. I přes nedávná usnesení Evropské bezpečnostní konference, která se částečně týkala novinářské svobody — visí nad západními novináři stále Damoklův meč vypořádání nebo vyloučení.

Na druhé straně ovšem převládá dnes tendence vyhnout

se přímé konfrontaci se západními novináři a akceptovat některé taktiky západních tiskových agentur. Mnozí západní dopisovatelé přijíždějí do komunistických hlavních měst s přáním setkat se mimo jiné s tamními dissidenty, hledat trhliny ve stranickém aparátu a zkoumat místní politický, společenský a hospodářský život, jako by šlo o zemi s otevřenou společností. Komunistické úřady takové zkoumání jak jen možno blokují, nebo jim staví do cesty různé překážky. Snaží se získat zájem dopisovatelů pro vlastní oblíbená témata: národní prů-

(Pokrač. na str. 6)

Upozornění čtenářům!

Příští číslo Evropských Listů vyjde opět v pondělí 12. ledna 1976.

VYDAVATELSTVO, REDAKCE A SPOLUPRACOVNÍCI EVROPSKÝCH LISTŮ PŘEJÍ VSEM PŘEDPLATITELŮM, ČTENÁŘŮM, INSERENTŮM A PŘÍZNIVCŮM PŘÍJEMNÉ A VESELÉ SVÁTKY VÁNOČNÍ, MNOHO ZDARU A OSOBNÍCH ÚSPĚCHŮ V ROCE 1976.

O ČESKOSLOVENSKU

FAIR PLAY

V pražském Ústředním klubu školství a vědy byl založen Klub Fair play. Jeho smyslem je — jak se říká ve statistice — přispívat k rozšiřování myšlenky, vyjádřené zásadami UNESCO pro mezinárodní udílení cen "fair play". Celé to zařízení se však týká pouze sportu. Čs. tisk se celý vzruší, když hráč házené uzná — za nerozhodného stavu utkání — branku, kterou vstřelil protivník a která tedy rozhodla zápas v neprospěch jeho vlastního mužstva, za regulérní přesto, že si ani rozhodčí nejsou jisti. A přistě se cosi podobného odehraje v hokeji nebo v šermu.

Fytvrdlec

Řadu prezidentů přešel na dobrém bydle M. Jablonský, který se stal nedávno československým velvyslancem v Londýně. V letech 1951-1956, za plně vzájemné lásky, byl prvním tajemníkem čs. velvyslanectví v Pekingu. V letech 1959-62 reprezentoval Československo v roli velvyslance v Teheránu, potom byl v Káhiře a Jemenu (1964-68). V letech 1953 a 54 byl členem československé delegace v Kontrolní komisi neutrálních států v Koreji. Letos mu bylo padesát let. Narodil se v Jablonci nad Nisou.

Prodloužená ruka

Z nedávného vysílání Československého rozhlasu v Praze: "Československý červený kříž je součástí Národní fronty a jako takový je politicky angažovaná organizace..."

V duchu Helsinek?

Čtyřem stům dětí, jejichž rodiče opustili v roce 1968 a později Československo, je nadále odmítáno vízum, přestože helsinský dokument, podepsaný i čs. vládou, zdůrazňuje nutnost spojování rozdělených rodin.

Co se v mládí naučís?

V osmých třídách základních čs. škol se v rámci hodin tzv. vědeckého ateismu studují dvě protizidovské knihy přeložené z ruštiny: Sionismus od jakéhosi Jurije Ivanova a Sionismus — teorie a praxe od Jevgenije Jevsejeva. Za tímto ruským jménem se neskrývá nikdo jiný než neobřetický redaktor Dolejší z Rudého práva, který zemřel v roce 1972...

Syrané v ČSSR

Teprve během návštěvy syrského prezidenta Assada (přijel na oficiální návštěvu letos v září) se široká obec obyvatele ČSSR dozvěděla, že Československo "hostí" početnou syrskou kolonii, pozůstávající jednak z vysokoškolských studentů, jednak z blízce neurčených "syrských občanů".

Hledali náměty?

"Inženýři lidských duší" navštívili chebské pracující. Skupina čs. spisovatelů, vedená předsedou pochybného Svazu spisovatelů Janem Kozákem (zasloužilý umělec) besedovala, jak čteme, na současná témata v řadě chebských továren. Byli tam Josef Rybák (národní umělec — kam až ten titul poklesl!) zasloužilí umělci Ivan Skála, Ladislav Stehlík, Donát Šajner a spisovatelé zatím bez titulu Boušek, Honz, Nesvadba, Páral, Stanó, Vácha a Trapl. (Tomuto umělci se bude asi muset dostat brzy nějakého titulu. — patří k nejvěrnějším a nejpłodnějším. Nikoli nejnadanějším, což dnes není na překážku slávy).

Domů jako do ráje

Po několikaměsíčním pracovním pobytu v Orenburských stepích, kde českoslovenští dělníci a technici v celých stovkách budují Československu přikázanou část sovětského plynovodu, přijela část pracovníků na vánoční svátky do vlasti. V teple, čistotě a pohodlí domovů si připadají jako v ráji. Životní i pracovní podmínky v Orenburských stepích jsou obtížné, podnebí počínaje a zásobováním konče.

Kontrola

Od září vykonala Státní energetická inspekce v Čechách 511 kontrol dodržování odběratelské kázně při spotřebě topných plynů a elektřiny. Na seznamu neukázaných se ocitlo 46 závodů. Zaplatily pokuty, ale pravidla odběru a úspor porušují dál...

Vánoce s květinou

Tak se nazývá výstava, která probíhá v Náprstkově muzeu v Praze. Tato výstava je výsledkem už tradiční soutěže (letos desáté) vazačů a aranžérů květin s vánoční a novoroční tematikou.

PODIVNÁ VÝSTAVA

Podivnost oficiální výstavy "Tisíc let českého a slovenského umění" v Grand Palais v Paříži mohla pro někoho začínat už tím, že ani jedny noviny nepřinesly přesnou zprávu, kdy tři měsíce trvající výstava vlastně končí. Také francouzský úřad pro cestování ve Frankfurtu tvrdil, že bude až do vánoc. Výstava však mezitím skončila. Paříž měla možnost se seznámit s výtvarnými díly, které jen tak hned neuvidí. Naposledy se mohla poučit o našich tradicích z výstavy připravené Adolffem Hoffmeisterem v roce 1957, z chystané nové výstavy roku 1963 pak sešlo.

Žádná výstava s tak širokým časovým pojetím nemůže být vyčerpávající. Ale zde byl v pozadí především tendenční záměr. Na řadě československých výstav v tomto roce, ať už tomu bylo v Düsseldorfu nebo na vídeňských veletrzích byl vždy zdůrazněn propagační fakt, že se jedná o jubilejní výstav k 30. výročí republiky. Na pařížské výstavě nás vítal portrét dr. Husáka s jeho citátem a při nesčetných projekcích na malé televizní obrazovky, sledované nepřetržitě zejména pařížskými babičkami, byly v komentářích ku krátkým filmům i v polyeckranu neustále zdůrazňovány demokratické tradice a možnosti i radostný život v ČSSR. A protože i pro Francouze je Československo poměrně málo známou zemí, nebude divu, když získají o něm zcela jiný dojem — čímž lze říci, že se záměr podařil.

V kritikách západního tisku bylo dobře zaznamenáno, co každému pozornému návštěvníkovi muselo padnout do očí, — naprostá absence současného umění, ale i záměrný výběr starého umění a starých mistrů, potlačení určitých tendencí a směrů, nedostatečné zastoupení českého baroka apod. Nebyli zde Chitussi ani Toyen či Hoffmeister, Lacina aj., málo se dostalo na Slavička i Zrzavého a zdálo se, jakoby každé malířovo zaváhání někdy v minulosti bylo pařížskou výstavou přesně zvýženo. Na výstavě byly shromážděny sbírky nejen z Národní galerie v Praze (a pokud šlo o umění dvacátých let i ta-

kově, které po dlouhý čas nebylo možno v Praze vidět), ale také z Alšovy galerie v Hluboké, z Olomouce, Plzně, Litoměřic, Duchova, Ostravy, Brna a z Bratislavy.

Návštěvník si mohl projít umělecké dějiny od 9. století, u Mistra Třeboňského jej již prvně mohla napadnout otázka stranickosti výběru. Defilovaly zde sbírky církevního umění z kostelů a z oltářů (Chyžná, Levoča), připomněl se V. Hollar, Petr Brandl, Karel Škréta, později Jan Kupecký, Purkyně, Mánes, Aleš, Navrátil aj.

Neue Zürcher Zeitung označily ukázky malířů z období posledních století za víceméně provinční umění a konstatovaly, "že se bohužel nepodařilo ukázat, že umění bylo na území dnešního Československa také živé v devatenáctém a 20. století." O tom lze ovšem diskutovat, neméně současně umění mělo jen nepatrné a špatné zastoupení. Navíc ještě orientované podle tematického zaměření namísto výběru toho nejlepšího (busta Lenina od Jana Lauďy z r. 1945, Lidice K. Součka, třinecká elektrárna od Františka Grosse apod.). Samozřejmě i současní normalizátoři našli na výstavě své zastoupení, jako např. J.

Grus. Se smíšenými počty byly přijaty náměty jako Barikáda (1974) od Josefa Brože (1904) dokumentující ve srovnání s jeho staršími pracemi neutěšený vývoj, pracemi z let 1974-75 byly zastoupeny F. Hložník, Vrbová, Kotrbová, J. Grus a jako poslední se s návštěvníky loučil velký obraz zelenomodré české krajiny od Františka Jiřoudka, dnes činného na umělecké akademii (naroz. 1914). Pokud se mohli projevit mladí umělci, pak více svými plastikami vystavenými v koutě (Otto Eckert), nebo objekty ze skla (K. Toušková, P. Hlava, V. Cigler, St. Libenský a J. Brychtová).

Na rozloučení s výstavou se člověk rád podívá do návštěvní knihy, aby věděl, co říkají jiní. Francouzi výstavu chválili. Švýcaři si všimli uměleckých následků sovětské okupace, východoněmecký občan žádal vše vystavovat ve východním Berlíně, na který se nějak zapomíná. Výstavu navštívila zřejmě i početná českokáská výprava — zřejmě zasloužilých pracovníků, podle výrazů i pilných čtenářů Tribuny. Tak s. Irena Rapáčková z B. Bystrice a turistka s. Charvátová z

(Pokrač. na str. 5.)

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci EL do Frankfurtu nad Mohanem a expedici a administraci do Švýcarska.

Adresa evropské redakce: EL, D-6 Frankfurt/M 70, Postfach 70 0103.

Adresa evropské administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelstr. 37, CH-8330 Pfäfers-ZH, Schweiz.

Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 93. Připíšte účel platby: EL
- červenou poštovní poukázkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: EL, 6 Fm 70, Postfach 70 0103 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahikarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonto 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M a adresu EL, 6 Fm 70, Postfach 70 0103.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Obostrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 890".

Roční předplatné (32 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetné DM 23, čtvrtletné DM 11.50 ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetné SFr. 25.00, čtvrtletné SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DENI V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné časopisy. Zjišťujete, že doba, kdy věnovaly bodce místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy neustále byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informací lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud hvězd vlastní lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY.

FK, D-6, Frankfurt M. 70, Postfach 70 0254. Přiléhající se za odběratele "Evropských Listů" a předplatně zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum School Publication, Inc., 284 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Martinek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora. • Vychází každé úterý s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Brýlemi mámení . . .

Husákova normalizace okupovaného Československa vyvedla z rovnováhy i mnohé ostřílné bojovníky za tzv. nový socialistický řád. Nechtějí ani dobře moct, jak se lidové říkalo "nucenozit" a nikdy nelze s jistotou odhadnout, co bude správné. Podobná kolísavá postihla i intelektuálního normalizátora a šéfredaktora týdeníku *Tvorba* Jiřího Hájka. Jeho normalizační vývoj se dá charakterizovat jako nepřesná cesta dle: v ovzduší strachu, nedostatku upřímné konfrontace a úpadku žurnalistiky i literatury se nedalo nic jiného očekávat. Hájkovy omýly a rozhořčení jsou s přihlédnutím k jeho publikační činnosti jen okrajovými záležitostmi. Roku 1972 jej přivádí k rozdělení podivný kriminální příběh z krizových let "Uzemí nikoho" vydaný pod pseudonymem Jiří Hájek v nakladatelství Naše vojensko. Šéfredaktor Hájek považuje za nutné se veřejně obhájit, že není oním Jiřím Hájkem — autorem, jehož kniha vzbudila v všech nejvíce obligátní otázku: Jak to autor vlastně myslí? V roce 1975 se musí znovu omlouvat za porážku svého syna Petra Hájka "Exil" uveřejněnou v jeho *Tvorbě*. Považuje ji dokonce za vážnou politickou chybu, v rozporu s politickou praxí strany. Na popularitě jistě Hájkovi nepřidá ani jmenovec Jiří Hájek, bývalý ministr zahraničí, ozývající se v poslední Hájkem . . .

Koncem října přináší *Tvorba* Hájkův článek 251 tisíc kniž. zachycující jeho krátký pobyt na frankfurtském knižním veletrhu. Jako každý správný znormalizovaný novinář vidí, co vidět chce.

Čínský stánek s propagací maoismu mu připadá nudný a kožený. O mauzolejním sovětském stánku se bohužel nezmiňuje, raději vidí dravost koncernů, paměti nacistických pohlavárů, pornografii. A pak s dostatečným zadostiučiněním píše: "A co našince zvlášť" potěší, vychází z módy i štvavá protičeskoslovenská "spisba" našich emigrantů. Věnoval jsem mimořádně obezřelou pozornost nakladatelství, která dosud vydávala spisy Pelikána a Šika — ale neobjevil jsem nic. Představte si: frankfurtský veletrh a žádný nový Pelikán ani Šik, ba jak se zdá, ani nikdo z dal-

ším Stárkem atd. U dalších německých, anglických a amerických nakladatelství bylo možno najít knihy Löbla, Kosty, Hejzlara a také Tigrida, Bernarda, Ducháčka, Frolika aj. Nakonec stačilo, aby se na to zeptal u "skomirajících" (skomírá tak, že se rozhodlo první zúčastnit se také veletrhu) stánku nakl. Index třeba Oty Filipa, který byl jinak stále žádán u nakl. Fischer, kde mu vyšly německy jeho romány, předtím uveřejňované na pokračování ve velkém západoněmeckém deníku "FAZ".

Mohl se však zeptat i českých návštěvníků, kteří pravý skomirající dojem měli ze společného stánku čs. nakladatelství, zvláště z nabídky současné české literatury. Byla zastrčena v koutě a obsahovala tato jména: paní Rotterové s knihou "Překročit vlastní stín" (vydáno 1974) — příběh mladé architektky hledající štěstí v lásce i v rodinném domku, (B. Rotterová napsala v r. 1972 novelku "Plán na happy-end" o čs. emigrantech ve Švýcarsku), dále — opět z r. 1974, Vl. Kleve "Toulavý čas," práci ředitele školy v Sytně u Stříbra Pavla Francouze, naroz. 1933 "Takové ticho" (74), rok 1975 byl zastoupen Jiřím Navrátillem (nar. 1939 ve Valašském Meziříčí, dnes redaktor *Mladé fronty*) a jeho sbírkou "Nítka" (r. 1969 publikoval v krajském nakl. Hradci Králové tři novely pod názvem *Spálená stráž*), prvotinou se zde představila překladatelka Marta Staňková (nar. 1927) s názvem "Prázdný byl" a známý režisér dětských filmů Jiří Hanibal (nar. 1929), který sáhl k péru a napsal literární prvotinu o dřevorubech "Když pláče les." A pak tu byl také Jiří Hájek se svými "Letorosty" — to mu nesmíme zapomenout. A tím byla vyčerpána nabídka současné literatury u československého stánku nebo lépe řečeno li-

teratury se současnou tematikou. — bylo zde i pár autorů zabývajících se raději českou historií, dělnickými boji a stávkami.

Hájková další tvrzení z onoho článku v *Tvorbě* je pak nultno brát rovněž "obezřele." Píše: "Co naproti tomu bylo na letošním veletrhu potěšitelné, je rostoucí zájem o produkci socialistických zemí . . ." Věta, která se píše při každé příležitosti a nepřetržitě od r. 1948.

Chválu sobě si dává Hájek dalšími větami: "Další radostný jev: posílení produkce pokrokových západoněmeckých nakladatelství. Mnichovské nakladatelství Dammitz, v němž vychází *Kürbiskern*, má dnes už proti dřívějším třem až čtyřem publikacím ročně několik rozsáhlých pozoruhodných edic se stejně pozoruhodnými náklady." Hájkovi v kulturním časopise *Německé komunistické strany DKP Kürbiskern* vyšla, jak se říkalo v dopise šéfredaktora F. Hitzera v r. 1973 redakci *Tvorby* "kniha Vašeho šéfredaktora soudruha Jiřího Hájka *Mýtus a realita* ledna . . . jako první marxistická analýza krize z r. 1968 a pomohla v NSR objasnit tento problém a posílit pozice internacionalismu." Hájková kniha byla rozdávána členům DKP v NSR jako povinná lektura, aby viděli, že sovětská okupace byla nezbytná. Neustálý vztah německých komunistických nakladatelství, obdivovaný Hájkem, není takovým zázrakem, jak nedávno konstatovalo i západoněmecké ministerstvo vnitra v parlamentě; za 30 milionů DM roční podpory z východního Německa si může 19 komunistických nakladatelství už leccos dovolit. Podobnou podporu nemají ovšem emigrantská vydavatelství: zde oproti Československu není nouze o to, co vydat. Za nedostatek peněz se ještě nemusí nikdo stydět.

Hájková přítomnost v západním Německu měla ještě jiný důvod, než návštěvu frankfurtských knižních veletrhů. V Mnichově se totiž konalo mezinárodní setkání u příležitosti oslav 10. výročí vzniku západoněmecké marxistické literární a kulturně politické revue *Kürbiskern*. Přijeli moskevští soudruzi z *Literaturnoj gazety* a *Voprosy literatury*, z NDR i z Bulharska. Jen, podle J. Hájka v *Tvorbě*: "madarští přátelé, žel, přispěli k tomu setkání jen omluvným — zato srdečným telegramem." Soudruzi se zde radili např. o tom, jak aktivizovat spolupráci kulturních pracovníků soc. zemí s představiteli pokrokových směrů západoev-



Převážná kresba Maze Szabinského z r. 1914

ropské kultury. Podle Hájka je západoněmecká kulturní scéna pouze rozdělena "na pokrokové jádro (tedy DKP) a většinu významných představitelů demokratické, humanistické literatury. Mimo tyto dvě základní složky stojí dnes už jen několik problematických veličin Springerovy nakladatelské stáje a početný dav literárních nádeníků pro potřeby průmyslu a zábavy."

Dále Hájek píše: "Na našem setkání jsme se soudruhy z *Kürbiskernu* společně se zastupcem šéfredaktora *Voprosy literatury*, přítelem Lazarem Lazarevem zároveň promýšleli konkrétní akce, které by čelily soustavné dezinformaci a antikomunistické propagandě, jež se snažila a snaží uzavřít sovětské literatuře i literaturám dalších socialistických zemí cestu k západoněmeckým čtenářům a podstrčit jim místo ní Solženicyny a jemu podobné . . . Řekli jsme si také otevřeně, jaké úkoly nás v boji proti dezinformaci ještě čekají. Můžeme s potěšením

říci, že dnes už pokrokoví západoněmečtí slávisové velice konkrétně myslí na to, jak zabránit, aby např. v literárních slovnících "reprezentovali" českou literaturu převážně většinou jen emigranti a poloemigranti, nebo, aby o naší literatuře informovali kulturní veřejnost sudetoněmečtí "odborníci" typu Josefa Mühlberga." (Pozn. red. EL: J. Mühlberger, naroz. 1903 v Trutnově, studoval v Praze a Uppsale, v r. 1946 byl vysídlen, napsal řadu statí, románů, úvah — poslední: *Zwei Völker in Böhmen*, přeložil Jana Neruda, Jiřího Wolkeho a Boženu Němcovou do němčiny).

K článku a celé publicistické práci Jiřího Hájka není třeba mnoho dodávat. Je dogmatická, neobjektivní a v podstatě se už nijak neliší od znormalizovaného psaní staronových i zbrusu nově nalezenejších publicistů a kritiků. Počkejme si nyní na výsledky spřátelených hájkovsko-lazarevských konkrétních akcí v západní Evropě.

J. Eduard

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám _____ výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky *Budování státu*.

Příkládám šek (money order) na _____ dolarů.

Jméno _____

Adresa _____

Podpis _____

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.



ších emigrantských velikanů! Jejich vlastní kolibří nakladatelství rovněž skomírá, vysychají finanční zdroje: je konec velikášských plánů, zbývá 4-6 titulů ročně v nízkých nákladech, které patrně stejně vysoko překračují poptávku."

Jiří Hájek viděl špatně. Jeho mimořádně obezřelá pozornost nebyla jaksi mimořádně obezřelá. Jmenuje-li Pelikána, našel by jej např. u nakl. Europäische Verlagsgesellschaft (Sozialistische Opposition in d. ČSSR), Šikova kniha "Das kommunistische Machtsystem" se právě chystala v nakl. Hoffmann und Campe, apod. Ale kdyby býval sněhl, našel by i jiné knihy. Tak v nakl. Klett práci Vladimíra Horského "Prag 1968", v Styria dopisy z Československa připravené Ji-

ZMĚNILO DÉTENTE
SSSR?

Tak se ptá významný americký týdeník US News and World Report v článku: Ivanovi se v ovzduší politiky zmírňování napětí dýchá lepe, ale cíle Kremle se nezměnily... Americký novinář, působící v Moskvě, se snaží najít odpověď na základní otázku: Změnila politika zmírňování napětí Sovětský svaz?

Svou zásadní odpověď shrnuje do tří konstatování. Za prvé: Kreml ani neodvolal ani nijak nemodifikoval svůj původní cíl — ovládnout nekommunistický svět. Sovětsí vůdci neustále prohlašují, že politika snižování napětí nemá nic společného s celosvětovým ideologickým bojem. Za druhé: Neohledný sovětský systém se v ničem podstatném nezměnil, ale v mnohém přece jenom jeho kontrola lidí polevila a je mírnější než před 10 roky.

Zcela jistě patří mnohá uvolnění uvnitř Ruska k jakýmsi vedlejším produktům politiky zmírňování napětí. A za třetí: Je ironií, že politika zmírňování napětí přivedla, že se možnosti intelektuálů a disidentů ve společnosti — v porovnání s minulostí — zhoršily.

Autorovi je jasné, že sovětský stát je stále ještě totalitní a autoritářský. Sovětský policejní aparát, vytvořený ve třicátých letech na ovládnutí celé společnosti, dosud

Mezinárodní přehled

Diplomacie...

funguje. Ale přece jen se někud přizpůsobil a je v některých akcích mírnější. Navíc jsou už v sovětské společnosti lidé, kteří jej naprosto ignorují. Ze země se už dávno vytratil strach z toho, že o půlnoci zvoní u domovních dveří jenom — tajní...

Moskevský korespondent týdeníku US News and World Report potom poukazuje na to, že v jedné věci není se Sověty řečí, a to na ideologickém poli. Sám šel tajné policie — KGB — Andropov varoval sovětskou veřejnost, že "Západ se neustále pokouší pašovat do naší země buržoasní ideje." Sovětsí politikové odmítají návrhy na "otevřenou výměnu a proudění informací mezi Západem a Východem" osidným tvrzením, že "taková výměna by jen otevřela naši zemi západní pornografii." Sověty stojí o obchodování se Západem a o západní technologii, ale rozhodně si nepřejí, aby je doprovázela nějaká západní ideologie. Proto sovětské úřady izolují západní obchodníky, vědce a techniky jak jen mohou od všech kontaktů s širokou ruskou veřejností.

Americký novinář dále uvádí, že politika snižování napětí umožnila uskutečnění výstav nekonformních malířů, ale, že v jejím stínu sovětská tajná policie téměř

zlikvidovala disidentské hnutí. Prakticky, disidenti dnes už nejsou potenciální politickou hrozbou režimu. Nicméně, jejich ideje nevyhynuly. A staly se — což považují mnozí ze západních pozorovatelů vůbec za nejdůležitější — majetkem a záležitostí nespočetných Rusů, včetně těch, kteří by sami sebe za disidenty nikdy neoznačili.

V Sovětském svazu je třeba — jak známo — mít povolení na všechno, na cestování, na změnu pracoviště, na změnu bydliště. Ale desettisíce lidí teď prostě různá nařízení neberou na vědomí nebo je šikovně obcházejí — cestují, kam chtějí, pracují, kde chtějí, a to všechno vytváří větší prostor pro svobodu. Mladí lidé v Moskvě a v Leningradě se oblékají a česou podle poslední západní módy. Všechny sovětské taneční orchestry hrají na veřejnosti hlavní song z filmu Dr. Živágo, ačkoli tento film i kniha jsou v zemi zakázány. Sovětské noviny vedou s velkou vytrvalostí a skoro by se mohlo říci bez přestání "kampaň proti nekulturní taneční hudbě ze Západu", ale oficiálně je v zemi zaregistrováno 60.000 beatových a rock-and-rollových souborů.

STRÍZLIVÉ POLSKO

Polsko se rozhodlo důkladně zrevidovat svůj citlivý program rozvoje naftového průmyslu a výstavby rafinerií. V důsledku toho bude moci značně omezit dovoz ropy ze Západu. Náměstek polského ministra chemického průmyslu Jerzy Kopytowski prohlásil v rozhovoru se zástupcem amerického listu Journal of Commerce, že všechny nedávné předpovědi o budoucnosti polského naftového průmyslu je nyní třeba pokládat za "příliš optimistické". Podle jeho slov jsou přezkoumávány již načrtnuté plány na příští pětiletku 1976 až 80, jakož i dlouhodobé plány do roku 1990, a bude vypracován zcela nový program rozvoje ropného průmyslu. Polsko, které je mimořádně bohaté na uhlí, založí pravděpodobně svou energetickou budoucnost hlavně na jeho zkapalňování. Kopytowski dal jasně na srozuměnou, že se Polsko zajímá o průmyslovou kooperaci se západními partnery, kteří uplatňují nejmodernější technologii, založenou na uhlí. Především tam chce tudíž varšavská vláda zaměřit investice.

(Dosud počítali Poláci s tím, že budou muset do roku 1980 zdvojnásobit nynější dovoz ropy na dvacetosm milionů tun ročně. Proto rozšířili rafinerii u Plocku. Ted' jim to není nic platné.)

PROTI VLIVŮM
MOSKVY

Nedávným oznámením, že v Jugoslávii byla zatčena další skupina takzvaných kominformistů, byla znovu ospravedlněna kampaň, která se vede v Titově zemi proti odpůrcům vlastní cesty Jugoslávie. Intensita, kterou tato kampaň nabyla v uplynulých týdnech, byla přitom ve zjevném rozporu s tvrzením, že jde o malé, izolované a politicky bezvýznamné skupinky, jak charakterizoval silu domácích kominformistů před časem tajemník výkonného výboru předsednictva Svazu komunistů Jugoslávie Mirko Popović. Když byl loni ve středu pozornosti případ kominformistů na Černé Hoře a v Kosovu, kteří dokonce organizovali jakýsi stranický sjezd, bylo řečeno, že podněcovatelé a organizátoři této akce byli jugoslávští emigranti, kteří se usadili v zahraničí v době roztržky se sovětským táborem a kvůli ní. Řečeno slovy Vladimíra Bakarice, jednoho z nejbližších spolupracovníků presidenta Tita, jelikož kominformisté nemají vyhlídky na získání ohlasu a mocenských pozic doma, potřebují podporu zvenčí a doufají v intervenci zvenčí. Bakaric hovořil v té souvislosti o zvrhlé logice kominformistů,

V západoněmeckém listě Frankfurter Allgemeine byl onedhdy článek o kominformistické páté koloně v Jugoslávii. Také záhřebský týdeník Vjesnik psal nedávno otevřeně o poplatnosti těchto živlů zahraničí. Možná, že by to leccos objasnil programový dokument jugoslávských kominformistů, o kterém Bakaric prohlásil, že neobsahuje z hlediska Titova vedení nic zajímavého. Dokument, který jugoslávské autority neuveřejnily, by však mohl být zajímavý z hlediska

(Pokrač. ze str. 1.)
cestě stát se, včetně cenné světové základny, opět další sovětskou kolonií, nám není jasné, jasně spíše je, že taková diplomacie by byla naprosto pochybná, a kolonizaci další země Sovětským svazem by jenom napomáhala. A proto stanovisko ministra Kissingera a presidenta Forda, že, aby odpor dvou bojovících skupin proti nadvládě Moskvy nebyl zlomen, elistuje jediná možnost: dodat jim zbraně a válečný materiál, je naprosto správné.

Americká účast v politickém vývoji Angoly není ještě zcela uzavřena, budou se jí zabývat kongres i senát a zaujmou definitivní stanovisko. A co se Sovětského svazu týče? Každý úspěch po dlouhé řadě neúspěchů by byl pro Brežněva před Kongresem komunistické strany SSSR v únoru příštího roku dobrý, včetně "osvobození"

Angoly, "lateralizujícími" armádami Sovětského svazu a Kubu. Jak daleko se Moskva odváží jít, není jisté, zdá se nám ale — že zkouší nervy Ameriky. Že případ Angoly je však zatím tou nejvážnější zkouškou détente — je mimo rámec jaké koli diskuse.

těch, kteří by rádi věděli, na koho a v jakém rozsahu jsou takzvaní kominformisté napojeni. Nesporné je, že na letošní podzimní kampaň proti kominformistům v Jugoslávii nereagovala Moskva dlouho veřejně. Až koncem listopadu zaútočila moskevská PRAVDA na takzvanou "reakční buržoasní propagandu", která se podle sovětského stranického listu snaží dokázat něco neexistujícího, to je, že socialistické země podporují konspirační sektářské skupiny v Jugoslávii, které "nerepresentují nikoho jiného než pouze sebe".

PODĚTATÁ BŘÍZA...

(Pokrač. ze str. 1.)

skromného "luxusu". Má občana pěvně v rukou a tak jde ještě dál: banka bude strhávat z dosých valut třicetiprocentní daň. Konkrétně: sto dolarů odeslých z USA se po příchodu do Moskvy, do rukou adresáta promění na 49 rublů. Před tímto opatřením — v rámci ne dobré vůle sovětské vlády, ale v rámci nalákání západních dárců — dostával občan za sto dolarů 400 rublů.

Po celém západním světě hledá Moskva co nejvýhodnější hospodářské a obchodní kontakty. Lada-Žiguli, sovětský fiat je její nejnovější vějíčkou...

ODOLEDNE POEZIE A HUDBY

Nově utvořený Kroužek milovníků poezie a hudby pořádá v neděli, 4. ledna 1976 o půl třetí odpoledne v Kosciuszko Foundation, 15 E 65th St. NYC své první veřejné vystoupení. Na programu bude recitační a hudební pásmo nejkrásnějších skvostů české a slovenské poezie o lásce, s klavírním koncertem a jinými hudebními a zpěvními vložkami. Přijďte všichni mladí, i ti mladí srdcem, vzdát hold umění, hudbě a poezii o lásce. Projížete pěkné, povznášející hudební odpoledne. Náš Kroužek Vás všechny co nejsrdčněji zve a těší se na hojnou návštěvu Po programu recepce a pohoštění.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

"Státní zájem"

Do dveří číslo devět na oddělení pasů a viz vstupuje žena, které se chvějí ruce. Když pozdraví zmučeného úředníka, rozvaleného za stolem, nasupeného a tupě zírajícího do neexistující dále, roztrpce se jí hlas. Položí před úředníka vyplněný formulář a list papíru, na němž je v cizím jazyce napsáno, že N. N., bytem N., ulice taky N., zve svou sestru M. M. k návštěvě země N. A že N. N. hradí všechny výlohy spojené s tímto pobytem. Úředník dále zkoumá neexistující datu a pak se zeptá, jako kdyby před ním žádné papíry neležely:

Kam chcete jet.

Do N.

Proč.

Navštívit bratra.

Co tam dělá.

Je chemik.

Chemik, ušklíbne se úředník a zeptá se:

Jak se tam dostal?

Žena sklopí hlavu, rozechvěje se ještě víc, ale úředník teď najednou ožije a ptá se radostně:

Tak emigrant?

Emigrant, hlase žena.

Proč jste to neřekla hned?

Žena mlčí.

Vy si myslíte, že jsme hloupi, směje se spokojeně úředník a prohlíží si svou obět'. Ale my nejsme hloupi, zařve vesele a dodá, teď už zase nasupeně:

Podle zákona vám tu žádost přijmout musím, ale nepojedete, na to můžete vzít jed. Tak to nemám právo uvidět bratra?

Pozvěte si ho sem!

Žena odchází, teď už nemyslí na to, že neuvidí bratra, který přece nepřijede za ní, když tu byl odsouzen na osmnáct měsíců pro ilegální opuštění republiky, a kterého by sice snad už nezavřeli, ale zpátky nepustili, na to všechno nemyslí, je ponořena do své hanby, do svého ponižení, nevšímá si lidí čekajících ve frontách před ostatními dvěmi, schoulených do sebe, vystrašených, připravených k jakékoli servilitě, jenom když dostanou vytouženou doložku.

Ale ona žena ji opravdu nedostane. Za nějakou dobu jí přijde úřední papír, na kterém ji pasová správa oznámí, že její cesta se zamítá, protože není ve státním zájmu. A podobný papír dostane i rodina, která si vybíhala od banky příslib několika tisíců dinárů a nyní se všichni těší, že pojedou do Jugoslávie, kam za nimi přijede spřítelečná rodina, která odešla z Československa po srpnu a žije teď taky v nějaké zemi N., ale těší se marně.

Hahaha, začne se úředník, my nejsme hloupi! Takzvaná styková cesta! Zamítá se! Není ve státním zájmu, bude to znít na papíře.

A může to být i jiný úředník, na kterého obět' narazí, třeba ten ze dveří číslo osm,

muž uhlazený, příjemný, lidský:

Posaďte se, babičko, copak pro vás můžu udělat?

Chtěla bych k deři do . . . Tak mi dejte ty vaše papíry, babičko, děkuju atd. atd.

A babička odejde klidná a spokojená a pak čeká, čeká, až se dočká: Ve státním zájmu se Vaše cesta zamítá . . . Státní zájem! Jaká krásná, přesvědčivá, zákonem podložená formule. Neboť všechno v Československu se dá dnes podložit zákonem a všechno se dá zdůvodnit státním zájmem. Ostatně dráty na hranicích, hlídky pohraničnicků se psy, když na druhé straně není ani živáčka, libovolné porušování listovního tajemství, odposlouchávání telefonických rozhovorů, zamítnutí cesty k přibuzným do ciziny. Ve státním zájmu je i přátelství ohodnoceno jako nebezpečný vztah a ve státním zájmu může být i to, že se odmítnutému žadateli neprozradí, o jaký státní zájem se v jeho případě jedná. Vždyť ke všednímu dni dnešního Československa patří i tato situace:

Občan N. si poprvé v životě požádal o devizový příslib, aby mohl podniknout turistický výlet do Západní Evropy. A dostal ho! Teď už nic nestojí v cestě, aby se uskutečnil tento sen, především sen manželčin, protože přihlíží N. nemají žádného bratra v emigraci, nedopisují si s uprchlíky a bože chraň, že by se s některým uprchlíkem hodlali setkat, pan N. nebyl vyloučen ani vyškrtnut ze strany, v osmašedesátém se prostě neprojevoval, závod jeho cestu vřelou kádronickou terminologií doporučil, takže: jede se!

A tak si jde občan N. na oddělení pasů a viz pro svou doložku a tam mu řeknou, ještě to tady nemáme, ale časů dost, přijďte za týden. Dobrá, řekne bezúhonný občan N., ale bude to určitě za týden? Víte, já už si nemohu dovolenou překládat a za deset dní jsme chtěli vyrazit . . .

Spolehněte se, zní odpověď. Ale za týden to zase není hotové, až v pondělí, řekne referent rezolutně. Ale — — , pokouší se N. hájit své zájmy.

Nedá se nic dělat, my tady nejsme holubník, řekl jsem vám jasně, abyste přišel v pondělí.

A zase nic! Pak v úterý, ve středu, zase v pondělí.

Proboha, N. už zoufale, mině utíká dovolená!

Zítřejší definitivně.

Mohu se spolehnout?

Na nás je vždycky spoleh, praví úředník varovně.

A zítřejší:

Pane N., jsme pověřeni vám oznámit — přítomen je jak tupě zírající, tak i laskavě lidský úředník, neboť jde o důležitý akt, o vyrozumění o státním zájmu —, že vaše cesta povolena . . . nebyla,

protože není ve státním zájmu.

Jak to, že nebyla povolena, jak to, že není ve státním zájmu, řve bezúhonný občan N., ze kterého ta sprostota dělá lva a jenž si navíc představuje svou uplakanou ženu dneška odpoledne, až jí to řekne.

Pane N., chechtá se spokojeně tupec, vy jste přeci inženýr nebo doktor nebo co, máte vysokou školu, tak by vám to mělo být jasné, státní zájem je státní zájem, tak to stojí v zákoně!

My chápeme váš stav, pane inženýre, přidává se druhý úředník gentlemany, ale na druhé straně si musíte uvědomit vy, že z hlediska československých zákonů nemá každý občan automaticky nárok na . . .

Stát není holubník, do toho tupec netrpělivě, ty doby už skončily, kdy si každý rozvracel republiku jak chtěl.

Ale o jaký státní zájem jde v mém případě, rozhořčuje se bezúhonný občan N. nadále, řekněte mi to konkrétně! Když je někdo obviněn z vraždy, tak se mu přeci musí říct, koho měl zavraždit, — nebo to taky stačí, říct mu, jste obviněn z vraždy a hotovo?

Na to gentleman nereaguje, on se drží věci. My to nevíme, pane N., kde jste porušil státní zájem, to přece musíte vědět vy, ne? Proč se rozčilujete na nás, porušili jsme státní zájem my nebo vy? Ukažte mi akta, nedá se odradit bezúhonný občan N., tady jde přece o správní rozhodnutí, a podle správního zákona má každý občan právo nahlédnout do akt, která jsou podkladem pro nějaké rozhodnutí o něm samotném!

A tu se rozesmějí oba úředníci, vesele se rozesmějí, smějí se a smějí a až se dosyta vysmějí, řekne tupec:

Občane N. Bylo vám sděleno rozhodnutí pasové správy. Opusťte tuto místnost.

A co může bezúhonný, teď už ostatně vůbec ne bezúhonný, občan N. udělat? Má se začít prát? Nechat si ještě ke všemu přišít útok na veřejného činitele? Opuští místnost s křikem:

Budu si stěžovat!

Hodně úspěchů, za ním tupec.

Pak zamknou oba úředníci kancelář, ve které se scéna odehrála, jdou dlouhou chodbou, teď už prázdnou, protože hodiny pro strany už skončily, a tupec řekne gentlemanovi:

Tak to vidíš, to máme za to, že se tak dřeme. Ještě jsou na nás sprostí.

Pak zasednou s dalšími soudruhy za dlouhý stůl, neboť právě začalo zasedání komise, která rozhoduje, zda dotyčná cesta je, nebo naopak není ve státním zájmu. Neboť i oni dva jsou ve skutečnosti členy této komise, která neváde žádná akta,

neuznává žádné podklady — stačí telefonát z okresního výboru strany, udání závislivého souseda, kádrovákové špatné trávení. A nikdo, žádný štůra s akademickým titulem nám nebude mluvit do naší dobře placené kompetence! Republiku si rozvracet nedáme!

A pak skončí i zasedání, úředníci odpočívají doma a u večere slyší tupec, jak v rádiu říkají, že teď už můžeme klidně spávat, že hodnoty socialismu se podařilo ochránit, že lidé teď mají své jistoty — — . Tupec se zavírá oči, vypne přijímač, zavrtá se do postele a než usne, stačí si ještě chvilku pochvalovat jistoty, jichž se mu dostalo tak hojně.

Žena, jež má bratra chemikem-emigrantem, se se svým ponižením do usnutí nevyrovná. Manželé, kteří se chystali na stykovou cestu do Jugoslávie, také vzdychají ve svých postelích, stejně jako babička, která je teď přesvědčena, že svou dceru už nikdy neuvidí a které se nechce vůbec žít.

A bezúhonný občan N., teď už nikoli bezúhonný, si láme hlavu otázkou, proč to tak dopadlo. Pak má těžké sny. Ve tmě se skrývá neurčitě, nebezpečná přisera a jenom on ví, že se ta bestie jmenuje státní zájem. Bezúhonný občan před ní prchá, honička trvá celou noc, a když se onen občan ráno probudí, nepřipadá mu ten státní zájem, na který se předchozího dne odvolávali oba úředníci, už tak strašný.

A nositelé státního zájmu, naši dva úředníci ministerstva vnitra, spali úplně klidným spánkem beze snů, dobře si odpočali a s ním i sám státní zájem. Kdepak, není to žádná přisera! Hlad-

Podivná výstava

(Dokonč. ze str. 2.)

Prahy byly nesmírně hrdé, že jsou občankami "tohoto socialistického státu" s tak vysokou morální a uměleckou úrovní.

Soudručky nějak přehlédly, že téměř všechny vystavené práce vznikly bez sebemenšího podílu "tohoto" státu a kdyby už tehdy existoval, nebylo by se patrně na co dívat. Emigranté se dělili v zápisech dle toho, jak dlouho nebo z jakých důvodů jsou v cizině. Tak americký krajan píše: tenhle šmejda si odpusťte a raději vystavujte, co umíte. Jiní připomínali nadějná slova Libuše a Komenšského, že národ neskoná a dobré časy se zase navrátí. Další doporučili odpustit si Husáka a trapnou i špatnou stranickou propagandu. A byla i kritická slova, proč schází ten a ten i ta a ta díla. Neobjektivnost výstavy není konečně ojedinelým zjevem československé normalizace. Podobná kritéria nacházíme na celé kulturní scéně, v novinách, v neúplných a mrzačených vydáních encyklopedií a příruček, učebnicích a filmech. Výstava nás o výsledcích normalizace jenom ještě více přesvědčila. A jsou to výsledky neradostné . . .

—hr—

ce se oholí, dobře nasnídal a svěží a při síle vykračuje teď s oběma úředníky na své pracoviště, v ruce elegantní kufříkovou aktovku, boty se mu blýskají, v náprsní kapse bílý kapesníček. Pracující socialistického Československa se mají na co těšit.

R. Bza.

TUZEX zasíláme
bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 432.00
NY — Brno — NY	\$ 450.00
NY — Piešťany — NY	\$ 472.00
NY — Bratislava — NY	\$ 440.00
NY — Košice — NY	\$ 483.00
NY — Poprad — NY	\$ 479.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. listopadu do konce března. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné, ho do USA, navštívte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

100 SEC. NUE • NEW YORK N 10021
Tel. RF 7-5972 RT 4-8185

SPORT



• Čs. vzpěrač Petr Pavlásek reprezentuje Evropu ve vzpěračském utkání s Amerikou.

• Královna sjezdářského sportu Rakušanka Annemarie Pröllová-Moserová potvrdila s konečnou platností, že končí s aktivní závodnickou dráhou. V Rakousku se hovoří o národním neštěstí, o zklamání národa a o tom, že pětinašobná majitelka křišťálové eviánské trofeje ve Světovém poháru opustila národní lyžařské družstvo těsně před ZOH v Innsbrucku. Trenér Hans Martinak hledá zatím marně novou paní šéfovou . . .

• Čs. sjezdař M. Sochor dosáhl v zahajovacím závodě v Italském Livignu v elitní konkurenci 8. místo v obřím slalomu (1250 m, výšk. rozdíl 345 m). V obou jízdách zvítězil Rakušan Hintersser 1:15,37 a 1:14,52 min.

• V kvalifikaci pro účast na olymp. fotbal. turnaji 76 v Montrealu hrálo Rakousko s Československem ve Vídni překvapivě 0:0. Je to výrazný neúspěch čs. týmu, protože za rak. olymp. mužstvo hráli jen fotbaloví amatéři, kdežto Československo bylo zastoupeno kompletním národním mužstvem.

• Tenisový pohár "Masters" ve Stockholmu vyhrál Rumun Ilie Nastase. Ve finále porazil bleskově za 66 min. Borga 6:2, 6:2, 6:1. Nastase vyhrál pohár již pošesté.
• Sovětská gymnastka "enfant terrible" Olga Korbutová prohlásila prostřednictvím interview v Komсомolské pravdě, že jí cvičení příliš zatěžuje, že není dostatečně silná a chce skončit. Netouží stát se trenérkou ani baletkou, ráda by byla herečkou. "Budu se připravovat na OH v Montrealu, neza-

jímají mne však jen vítězství a medaile. Potřebuji přízeň publika a jen proto bojuji." V Mnichově na OH 72 se stala miláčkem obecnosti a získala tři medaile.

• MS házenkářek začalo pro čs. tým jako obvykle úspěšně. V zahajovacím zápase porazily Japonky 21:13 a v dalším střetnutí Dánky 21:12. Zdálo se, že rozehrané čs. hráčky snadno vyhrají skupinu A a postoupí bez ztráty bodu do finále. Pak ale, a to se čs. sportovcům stává téměř pravidelně když jde do tuhého, došlo k debaklu v podobě porážky od Rumunska 6:20. I přes tuto porážku postoupily čs. házenkářky spolu s Rumunkami do finál. skupiny, ale jsou již předem "obtěžkány" negativním skórem 6:20 a ztrátou dvou bodů, protože prohraný zápas s Rumunskem se započítává do finále. Tabulku finále. skupiny, hraje se v Kijevě, vede SSSR (5:1 bodů) po výhře nad čs. házenkářkami 16:8.

• Čs. šachoví velmíři Hort a Smejkal figurují podle elo-koefficientu na 14.-18. místě svět. žebříčku se shodným koeficientem 2600. Na 1. místě je mistr světa Karpov s koef. 2705. Vůbec nejvyšší koef. má zatím Fisher (2780). Pokud se však letos nezúčastní žádného turnaje, pak bodování ztratí, protože již třetím rokem nehraje.

• Poslední zápasy I. fotbalové ligy: Slavia-Slovan 1:0, Inter Lokomotiva 0:0, VSS-Jablonec 1:0, Bohemians-Dukla 2:1, Trnava-Zilina 2:0, Trenčín-Teplice 1:0, Ostrava-Plzeň 0:0, Zbrojovka-Třinec 2:0. Tabulku vedou: 1. Bratislava, 2. Košice, 3. Slavia, 4. Dukla Praha — všichni po 18 bodech.

• Výsledky I. hokejové ligy: VŽKG-Ingstav Brno 7:2, Plzeň-Jihlava 3:2, Košice vers. Litvínov 5:1, Brno-Motor — Č. Budějovice 6:2, Kladno-Sparta 1:3, Slovan Bratislava-Pardubice 1:5, Sparta-Bratislava 1:1, Litvínov-Plzeň 4:2, Pardubice-Košice 4:4, Jihlava-VŽKG 3:1, Ingstav-ZKL Brno 2:5, Budějovice-Kladno 5:3. Tabulku vede Kladno (30), následováno Teslou Pardubice (29), Duklou Jihlava (25), ZKL Brnem (24) a Spartou (23).

W. Š.

ku se bude v Nice konat pod heslem: Americká revoluce. V západním Německu se bude konat v rámci oslav dvou stovek Spojených států přes 3000 různých kulturních podniků.

Itálie chce při té příležitosti poděkovat za pomoc, kterou jí Amerika v průběhu posledních dvou století poskytla, hudebně. V létě příštího roku pošle totiž do Washingtonu na pohostinské vystoupení soubor milánské opery La Scala.

V Holandsku se bude konat velká výstava o vlivu Ameriky na dějiny Holandska a vice versa.

V oslavách nechtějí zůstat pozadu ani Kanada, Austrálie a Norsko.

Mnohé hlavy evropských států, britská královna — francouzský prezident a norský král, ohlásili, že v létě příštího roku přijedou do Ameriky, aby se oslav účastnili osobně.

NÁTĚR ZVANÝ . .

(Dokončení z 1. strany)

myslový růst, údajně vzrůstající životní úroveň, dobré vyhlídky na rozšíření obchodování se Západem, kulturní otázky a tak dále. Ve všech komunistických zemích byly vytvořeny zvláštní vládní instituce, naoko na pomoc zahraničním dopisovatelům v jejich práci, ale ve skutečnosti za tím účelem, aby reportérova pozornost byla odvedena od určitých témat. Většina těchto agentur kopíruje styk a techniku sovětské agentury Novosti, jejímž prostřednictvím musí západní dopisovatelé sjednávat interviewování vládních a stranických činitelů, cestování po zemi a akreditaci při zvláštních příležitostech.

FILM A ŽIVOT

I když do konce roku ještě kousek zbývá, o amerických filmech roku 1975 se dá už teď říci aspoň jedno, co je charakteristické: letos nápadněji než kdy jindy život napodobuje umění — a naopak. Film víc než obvykle se inspiroval skutečnými událostmi. Nejposlednější v té řadě je film Abduction-únos, jehož protagonisty jsou, i když ne pod skutečnými jmény, Patty Hearstová a teroristická skupina Symbionéská armáda osvobození. Tomu filmu mají prý následovat ještě asi dva další na totéž téma. Jeden z nich se jmenuje přímo Patty, a co nevidět má přijít do kin zfilmovaná kniha o Watergatu, Všichni presidentovi mužové, patrně také první z několika filmů na stejný námět. Ale je tomu i naopak.

Skutečnost se také zřejmě inspirovala filmem. Tam v dalekém Mexiku byla velká věznice — ve filmu Break out. Break out znamená útěk ze žaláře. A z toho mexického žaláře pilot-dobrodruh, hrdina filmu, unese jednoho z vězňů helikoptérou, která ve filmu přistane přímo na nádvoří trestnice. Stříli se přitom a je to všecko o vlásek, a velice napínavé. Ale zpropadeně dobrý nápad — řekl si chovanec jedné z největších amerických trestnic na jihu. Zapojil do akce svou milou a od filmového nápadu přikročil hned k skutečnému činu. Vlastní útěk helikoptérou se od filmové předlohy lišil jen tím, že byl zcela hladký a nenápadný, bez poprasku a kulometu.

Americká televize byla v posledních dobách asi dvakrát obviněna, že detektivky patrně také inspirovaly skutečné zločiny. Ale nebylo to dokázáno. V případě helikoptéry účastníci skutečně doznali, že čerpali z filmové předlohy. Televize naopak se letos spíše inspirovala sku-

Dopisovatel amerického deníku New York Times se dále rozepisuje o tom, jak takové agentury pracují, jak sledují novinářskou činnost západních dopisovatelů i v zahraničí a spolurozhodují o tom, zda má na základě své činnosti dostat povolení k návštěvě jejich země. Tyto instituce pro styk se západními novináři, napojené na ministerstvo zahraničí a vnitra, mají také speciální taktiku, již používají proti příliš zvědavým novinářům. Zaplní jejich denní rozvrh tolika společenskými událostmi, cestami a návštěvami různých továren a kolchozů, že nezbude čas na nic jiného. Západní novináři se ovšem, často bezúspěšně, snaží setkat se s lidmi na vlastní pěst.

V některých zemích, například v Bulharsku nebo v Rumunsku, však lidem, kteří se dají do řeči se západním novinářem bez prostřednictví úřadů, mohou vzniknout vážné problémy. "Co chcete?" řekl jednomu západnímu novináři východní. "Odmyslete si náter uvolňování a naše země jsou stále ještě aspoň potenciálními nepřáteli. To z vás dělá aspoň potenciálního špiona, pravděpodobného agenta-provokátora a určitě pisatele škodlivých reportáží. — Pamatujte si také, že náš systém je stále ještě diktatura proletariátu, která netoleruje západní novinářský styl. Vůbec mne udivuje, že vás sem pustí, i kdyby jste se měli jen dívat na stíny našich zdí."

ploutev na obzoru, i pobřežní hlídka, přivolaná na pomoc, byly zřejmě nemálo ovlivněny současným filmem o lidožravém žraloku. Už asi také proto, že lovištěm toho žraloka ve filmu Jaws, aneb čelisti, je pobřeží Long Islandu, kde je i Jones Beach. I přijel tedy, když se objevila ta ploutev, rychle hlídkový člun a tříčlenná posádka provrtala žraloka dvanácti střelami z karabin a brokovnic před zraky jásajících davů. Přihlíželi též novináři a přímo ten výjev přirovnali k výjevům z právě zmíněného filmu. Jenže on to nebyl žralok. Druhy den, když moře vyplavilo zastřelenou trofej na břeh, se dodatečně ukázalo, že to byla zcela neškodná ryba.

Přísečnická přehrada

Začalo napouštění nádrže vodního díla Přísečnice na Chomutovsku na hřebenech Krušných hor. Přehrada zatím zachycuje vodu z Přísečnického potoka a po dokončení stavby sedmdesát metrů dlouhého jezu (na podzim příštího roku) bude do ní přiváděna i voda z Černého potoka. Výstavba stojí celkem miliardou korun. Přehrada se stane největší zásobárnou pitné vody v Severočeském kraji. Úpravná bude zásobovat okresy Chomutov, Most, Teplice, později část okresu Louny.

V T I P

Po ulici v Londýně jde pán s tučňákem a ptá se policisty: "Prosím vás, co mám dělat, přišel ke mně tučňák a nemohu se ho zbavit."

"Tak s ním jděte do ZOO."

Příští den potká policista muže s tučňákem znovu. "Jak to dopadlo včera v ZOO?" ptá se starostlivě.

"Bylo to docela fajn. Dneska jdeme do kina."

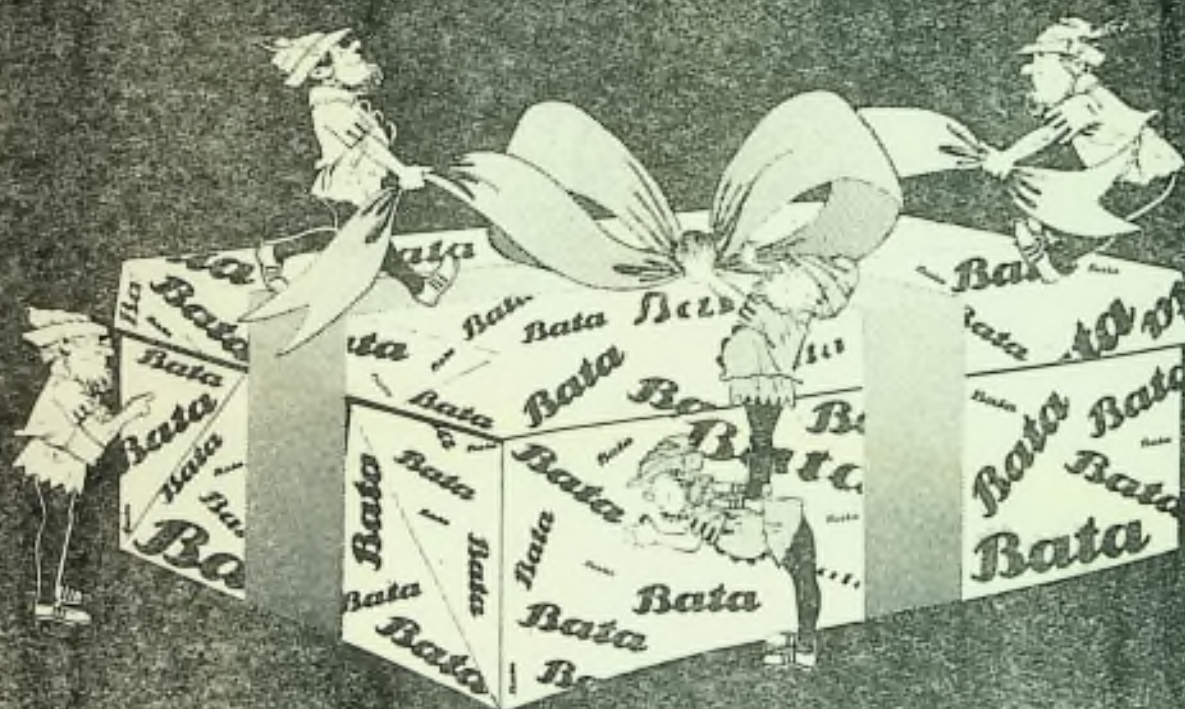
USA: 200 LET

Oslavy 200. výročí vzniku Spojených států budou — podle informací týdeníku US News and World Report probíhat v celosvětovém měřítku . . . V britském městečku Washington bude otevřeno museum v domě, ve kterém žili předkové prvního amerického prezidenta George Washingtona.

Velké divadelní, taneční a hudební festivaly v Londýně a v Edinburku budou mít v roce 1976 jediné téma: 200 let Spojených států. Budou na nich vystupovat všechny přední americké umělecké a hudební soubory. Na oplátku budou ve stejné době vystupovat všechny velké britské umělecké a hudební soubory v Americe.

Francie vyšle v rámci oslav v létě příštího roku hudební soubor republikánské gardy na koncerty do 40 amerických měst. Velký květinový karneval na jaře příštího ro-

Happy Holidays



FROM BATA!

Bata
Bata
Bata
Bata

BATA SHOE CO., INC.